

Latviešu valodas aģentūra

Rīgas Latviešu biedrība

**Akadēmiķa Jāņa Endzelīna
140. dzimšanas dienas atceres
starptautiskā zinātniskā konference**

BALTU VALODAS: VĒSTURE UN AKTUĀLIE PROCESI

PROGRAMMA

2013. gada 21.–22. februāris

Rīga

Konferenci organizē

Latvijas Universitātes aģentūra „LU Latviešu valodas institūts”
Latviešu valodas aģentūra
Rīgas Latviešu biedrība

Konferences zinātniskā komiteja

Dr. philol. Aleksejs Andronovs (Sanktpēterburgas Valsts Universitāte)

Dr. philol. Laimute Balode (LU Latviešu valodas institūts / Helsinku
Universitāte)

Dr. habil. philol. Ojārs Bušs (LU Latviešu valodas institūts)

Dr. habil. philol. Ina Druviete (LU Latviešu valodas institūts)

Dr. philol. Juris Grigorjevs (LU Latviešu valodas institūts)

Dr. habil. philol. Ilga Jansone (LU Latviešu valodas institūts)

Dr. hum. Regīna Kvašīte (Šauļu Universitāte)

Dr. habil. philol. Dace Markus (Rīgas Pedagoģijas un izglītības vadības
akadēmija)

Dr. philol. Renāte Siliņa-Piņķe (LU Latviešu valodas institūts)

Dr. philol. Anna Stafecka (LU Latviešu valodas institūts)

Dr. philol. Agris Timuška (LU Latviešu valodas institūts)

Dr. philol. Pēteris Vanags (LU Humanitāro zinātņu fakultāte /
Stokholmas Universitāte)

Konferences rīcības komiteja

Mg. paed. Gunita Arnava

Dr. habil. philol. Ilga Jansone

Mg. philol. Sanda Rapa

Dr. philol. Renāte Siliņa-Piņķe

Mg. hum. Marita Silkāne

Mg. philol. Elga Skrūzmane

Dr. philol. Anna Stafecka

KONFERENCES DARBA KĀRTĪBA

Ceturtdiena, 21. februāris

9.00 **Dalībnieku reģistrācija**
(Akadēmijas laukums 1, 3. stāvs, Mazā zāle)

10.00 **Konferences atklāšana**
(Akadēmijas laukums 1, 3. stāvs, Mazā zāle)

10.20–12.40 **Plenārsēde**
(Akadēmijas laukums 1, 3. stāvs, Mazā zāle)

12.40–14.00 Pusdienu pārtraukums

14.00–17.20 **Darbs 2 paralēlās sekcijās**
 1. sekcija
(Akadēmijas laukums 1, 2. stāvs, Senāta zāle vai Sēžu zāle)
 2. sekcija
(Akadēmijas laukums 1, 3. stāvs, Mazā zāle)

18.00–20.00 **Valodniekiem J. Endzelīnam un K. Mīlenbaham
veltīts atceres pasākums.**
(Norises vieta: Rīgas Latviešu biedrības nams. Merķeļa
iela 13, Līgo zāle; tikai ar ielūgumiem)

Piektdiena, 22. februāris

10.00–13.20 **Darbs 2 paralēlās sekcijās**
 1. sekcija
(Akadēmijas laukums 1, 2. stāvs, Sēžu zāle)
 2. sekcija
(Akadēmijas laukums 1, 2. stāvs, Senāta zāle)

13.20–14.40 Pusdienu pārtraukums

14.40–17.40 **Plenārsēde**
(Akadēmijas laukums 1, Sēžu zāle)

AGENDA OF THE CONFERENCE

Thursday, February 21

9.00 **Registration**
(Akadēmijas laukums 1, 3rd floor, Small hall)

10.00 **Opening of the conference**
(Akadēmijas laukums 1, 3rd floor, Small hall)

10.20–12.40 **Plenary session**
(Akadēmijas laukums 1, 3rd floor, Small hall)

12.40–14.00 Lunch break

14.00–17.20 **Work in two parallel sections**

Section 1.

(Akadēmijas laukums 1, 2nd floor, Senate hall or Meeting hall)

Section 2.

(Akadēmijas laukums 1, 3rd floor, Small hall)

18.00–20.00 **Commemorative meeting for the famous Latvian linguists Jānis Endzelīns and Kārlis Mīlenbahs.**

(Venue: Rīga Latvian Society. Merķeļa street 13, Līgo hall; by invitation only)

Friday, February 22

10.00–13.20 **Work in two parallel sections**

Section 1.

(Akadēmijas laukums 1, 2nd floor, Meeting hall)

Section 2.

(Akadēmijas laukums 1, 2nd floor, Senate hall)

13.20–14.40 Lunch break

14.40–17.40 **Plenary session**
(Akadēmijas laukums 1, 2nd floor, Meeting hall)

Ceturtdiena, 21. februāris

9.00 **Dalībnieku reģistrācija** (3. stāvs, Mazā zāle)

PLENĀRSĒDE

(3. stāvs, Mazā zāle)

Plenārsēdi vada *Dr. habil. philol. Ilga Jansone, Dr. philol. Ilze Rūmniece*

- 10.00 **Konferences atklāšana**
LU rektors **Mārcis Auziņš**
LZA prezidents **Ojārs Spārītis**
- 10.20 **Sarma Kļaviņa.** Jāņa Endzelīna ienākšana salīdzināmi vēsturiskajā valodniecībā: akadēmiskā statusa aspekts.
- 10.40 **Ilze Rūmniece.** J. Endzelīna Tacita „Ģermānijas” tulkojums: „teksta un valodas pakļaušanas” aspekti.
- 11.00 **Lidija Leikuma.** J. Endzelīns par latgaliešiem, viņu rakstību un valodu.
- 11.20 **Brigita Bušmane.** Jāņa Endzelīna skolnieku – apvidvārdu vācēju – devums izlokšņu leksikas vākšanā un pētīšanā 20. gadsimta otrajā pusē.
- 11.40 **Julia Gurskaja.** The Belarusian-Latvian contacts in the language system of Vitebsk area (anthroponyms data of the XVI–XIX centuries).
- 12.00 **Agris Timuška.** Zoomorfiski aforismi īru folklorā: tipoloģisks ieskats.
- 12.20 **Ilga Jansone.** Etnonīmi Vidzemes mājvārdos: 1826. gada dvēseles revīzijas materiāli.

12.40–14.00 *Pusdienu pārtraukums*

1. SEKCIJA

(2. stāvs, Senāta zāle vai Sēžu zāle)

Sekciju vada *Dr. habil. philol. Laimute Balode, Dr. philol. Anna Stafecka*

- 14.00 **Anna Stafecka.** Uzvārdi Latgalē: ieskats arhīvu materiālos.
- 14.20 **Pauls Balodis.** Cilvēka rakstura un paradumu motivēti latviešu uzvārdi senatnē un mūsdienās.
- 14.40 **Jana Butāne-Zarjuta.** Neoficiālie antroponīmi jauniešu komunikācijā: latviešu un krievu valodas sastatāmais aspekts.
- 15.00 **Renāte Silīņa-Piņķe.** Antonius – Tenis un Antiņš. Latviešu priekšvārdi 17. gadsimtā.
- 15.20 **Laimute Balode, Ieva Plēsuma.** Retie latviešu personvārdi trešās tūkstošgades sākumā.

15.40–16.00 *Kafijas pauze*

- 16.00 **Leons Taivans.** Malaĵiešu-indonēziešu īpašvārdu latviskošana.
- 16.20 **Agnese Haijima.** Japāņu valodas vārdu transliterācija latviešu valodā.
- 16.40 **Regīna Kvašīte.** Svētku nosaukumi latviešu tautasdziesmu atdzejojumos lietuviešu valodā.
- 17.00 **Sanda Rapa.** Ģeogrāfiskās nomenklatūras vārdi cilmes aspektā.

2. SEKCIJA

(3. stāvs, Mazā zāle)

Sekciju vada *Dr. philol. Juris Grigorjevs, Dr. Comp. Sc. Inguna Skadiņa*

- 14.00 **Inguna Skadiņa.** Baltu valodas digitālajā laikmetā.
- 14.20 **Gintauts Grīgas, Jolita Valeikaitē.** Kompiuteriņu programų lokalizavimo kokybės problemos ir jų sprendimai.
- 14.40 **Maija Brēde.** Diskusijas kā informatīvā intonācijas stila žanra fonostilistiskais raksturojums.
- 15.00 **Juris Grigorjevs, Dace Sprōģe.** Izolēti izrunātu latviešu valodas divskaņu akustisks raksturojums.
- 15.20 **Rytis Ambrazevičius, Asta Leskauskaitē.** Prie balsių skardumo/duslumo asimiliacija žodžių sandūroje.

15.40–16.00 Kafijas pauze

- 16.00 **Inese Indričāne.** Latviešu valodas nebalsīgo troksneņu kvantitātes noteikšana: metožu salīdzinājums.
- 16.20 **Jurgita Jaroslaviēnē.** Dēl dabartinių baltų kalbų nosinių sonantų (eksperimentinis tyrimas).
- 16.40 **Gintarē Judžentytē.** Dēl savitos sangražinio veiksmazodžio formos Babtų apylinkēs šnektose.
- 17.00 **Solvita Pošēiko.** Grafiti Baltijas valstu lingvistiskajā ainavā.

18.00–20.00 **Valodniekiem J. Endzelīnam un K. Milēnbaham
veltīts atceres pasākums**

(Norises vieta: Rīgas Latviešu biedrības nams. Merķeļa iela 13, Līgo zāle; tikai ar ielūgumiem)

Piektdiena, 22. februāris

1. SEKCIJA

(2. stāvs, Sēžu zāle)

Sekciju vada *Dr. philol. Anna Vulāne, Dr. philol. Ieva Ozola*

- 10.00 **Ieva Ozola.** Variantums un diahronija: „Gramzda draudzes” izlokšņu dotumi 20. gadsimtā.
- 10.20 **Zofija Babickienē.** Vējū pavadinimai lietuvių kalbos tarmēse: daryba ir nominācija.
- 10.40 **Malgorzata Ostrówka, Eva Golachowska.** Названия растений в польском языке в Латгалии.
- 11.00 **Dalia Eigirdienē.** Человек как разумное существо в русских и литовских фразеологизмах с названиями животных.
- 11.20 **Ojārs Bušs.** Divas eksonīmu koncepcijas mūsdienu toponīmikā un Latvijas vietvārdu kontekstā.

11.40–12.00 Kafijas pauze

- 12.00 **Anna Vulāne, Ingēra Tomme-Jukēvica.** Radniecības nosaukumi bērnu runā: vecāki un vecvecāki.
- 12.20 **Gunta Ločmele.** Tulkotāja loma reklāmā latviešu valodas attīstības procesu kontekstā.
- 12.40 **Janina Švambarytē-Valužienē.** XIX a. pabaigos – XX a. sākumā paribio leksika: kalbju kontaktu atspindžiai Mato Slančiausko žodyne.
- 13.00 **Ilze Štrausa.** Ukru pagasta vietvārdi 1927. gada Latvijas topogrāfiskajā kartē.

2. SEKCIJA

(2. stāvs, Senāta zāle)

Sekciju vada *Dr. Vilma Zubaitienē, Dr. philol. Anitra Roze*

- 10.00 **Renāte Miseviča-Trilliča.** Gžegoža Knapija „Thesaurus Polonolatinograecus” kā pirmo poļu-latviešu vārdnīcu pamats.
- 10.20 **Maigone Beitīna.** Vai Georgs Elgers ir lietā līcis Georga Manceļa vārdnīcu „Lettus”?
- 10.40 **Vilma Zubaitienē.** Kristijono Gotlybo Milkaus žodyno (1800) šaltiniai: jų įtaka žodyno mikro- ir makro struktūrai.
- 11.00 **Beata Biesiadowska-Magdžiarz.** Dumpis vai sacelšanās? Ar Polijas vēstures gaitām saistītā leksika latviešu mācību grāmatās.
- 11.20 **Anitra Roze.** Leksēmu „sudrabs” un „zelts” semantika latviešu valodas skaidrojošajās vārdnīcās.

11.40–12.00 Kafijas pauze

- 12.00 **Beatrise Reidzāne.** Simboli tautasdziesmu tekstos: forma un nozīme.
- 12.20 **Liene Kalviša.** Pieredzes izteikšana un perceptīvie verbi latviešu valodā.
- 12.40 **Aurelija Leonavičienē.** Kalbinis ir kultūrinis lietuvių meninių tekstų deminutyvų savitumas, jų vertimas į prancūzų kalbą.
- 13.00 **Birutė Kabašinskaitė.** Priesagų pakaita lietuvių kalboje.

13.20–14.40 Pusdienu pārtraukums

PLENĀRSĒDE

(2. stāvs, Sēžu zāle)

Sekciju vada *Dr. habil. med. Māris Baltiņš, Dr. Danguolė Mikulėnienė*

- 14.40 **Anta Trumpa.** Vēlreiz par Jāņu nosaukumu.
- 15.00 **Danguolė Mikulėnienė.** Kalbinis peizažas: XXI a. pradžios situacija Lietuvoje.
- 15.20 **Māris Baltiņš.** Izglītības ministrijas Terminoloģijas komisijas (1919–1921) darba ievadītāji un turpinātāji jeb Komisiju laikmets latviešu terminoloģijā.
- 15.40 **Daina Nitiņa.** Darbības vārdi tekstā.

16.00–16.20 Kafijas pauze

- 16.20 **Dace Markus.** Latviešu valodas divskaņu fonoloģiskās interpretācijas problēmas.
- 16.40 **Violeta Meiliūnaitė.** Lietuvių kalbos atlaso punktu kitimo priekšastys ir intensyvumas.
- 17.00 **Igors Košķins.** Latviešu valodas slāviskās cilmes aizguvumu etimoloģizēšanas problēmas.
- 17.20 **Arvils Šalme.** Latviešu valodas kā svešvalodas apguve un pētniecība ārvalstu un Latvijas augstskolās.